

Repowering prinesie niektorým výrobcom elektriny z OZE povinné predĺženie podpory

Začiatkom júla 2021 schválil parlament avizovanú novelu zákona č. 309/2009 Z. z. (ďalej ako „Zákon o OZE“), ktorej cieľom bolo zavedenie tzv. repoweringu, teda predĺženia podpory výroby zelenej energie (ďalej ako „Novela“)¹.

Oproti pôvodne navrhovanému zneniu, o ktorom sme v minulosti informovali, prešla Novela podstatnými zmenami, ktoré sa stretli s nevôľou časti výrobcov, pre ktorých je predĺženie podpory povinné.

Na koho a na akú dobu sa predĺženie podpory vzťahuje

Predĺženie podpory o ďalších 5 rokov oproti pôvodne uvedenej dobe 15 rokov (spolu 20 rokov) sa vzťahuje na zariadenia na výrobu elektriny z vodnej energie, slnečnej energie, biomas, bioplynu, skládkového plynu alebo z plynu z čističiek odpadových vôd. Podpora vo forme výkupu elektriny a prevzatia zodpovednosti za odchýlku je ohraničená do konca roka 2033.

Podmienkou predĺženia je **zníženie** jej výšky zo strany Úradu pre reguláciu sieťových odvetví (ďalej ako „ÚRSO“), a to na návrh výrobcu, alebo v určitých prípadoch aj bez návrhu. ÚRSO zníži podporu v podobe doplatku a ceny vykupovanej elektriny nielen na predĺžené obdobie 5 rokov, ale aj na ostávajúce obdobie do predĺženia, na ktoré by sa inak vzťahovala pôvodná suma podpory, a to s účinnosťou najskôr od 1. 1. 2022. Suma zníženej podpory sa určí podľa vzorca určeného zo strany ÚRSO. Znížená suma podpory by sa mala dať vypočítať podľa „kalkulačky“, ktorú má ÚRSO zverejniť na svojej internetovej stránke.

Pre koho bude predĺženie podpory povinné

Na rozdiel od pôvodného návrhu bude predĺženie podpory **povinné** pre určitých výrobcov s právom na podporu.

Výrobca, ktorý za predchádzajúci kalendárny rok (i) mal priemernú výšku **doplatku** najmenej **150 eur/MWh** a súčasne (ii) dosiahol celkovú výšku doplatku najmenej **75 000 eur**, je povinný participovať na predĺžení podpory. Takýto výrobca je do 31. augusta nasledujúceho kalendárneho roka **povinný podať návrh na zníženie ceny** elektriny. Výrobcom, ktorí dosiahli určenú výšku doplatku v roku 2019, sú povinní takýto návrh podať do 31. 8. 2021.

V prípade, ak si výrobca túto povinnosť nesplní, ÚRSO pristúpi k zníženiu ceny elektriny z vlastného podnetu. Nespĺnením tejto povinnosti sa výrobca dopúšťa správneho deliktu a vystavuje sa hrozbe uloženia pokuty vo výške od 500 eur do 100 000 eur. Vyššia uvedená povinnosť sa nevzťahuje na výrobcov, ktorým už bola elektrina znížená.

Výnimky z povinného predĺženia podpory

K povinnému predĺženiu podpory však za určitých okolností dôjsť nemusí. ÚRSO totiž nepristúpi k zníženiu podpory na predĺžené obdobie, ak:

- zariadenie nemožno prevádzkovať v predĺženej dobe podpory **zo závažných dôvodov**,
- závažné dôvody výrobcu elektriny nezavinil,
- nejde o dôvod spočívajúci v tom, že výrobca má uzatvorenú zmluvu, ktorá obmedzuje prevádzku na dobu podpory alebo inú dobu, ktorá je kratšia ako životnosť zariadenia (napr. nájomná zmluva na pozemok, na ktorom sa zariadenie nachádza),

- pri predĺžení podpory so zníženou cenou elektriny nebude zariadenie **hospodársky životaschopné**.

Pokiaľ teda na strane výrobcu existujú závažné dôvody, pre ktoré je prevádzkovanie podpory nerentabilné, je výrobca povinný na uvedené dôvody poukázať a preukázať ich **pri prvom podaní voči ÚRSO** (napr. pri podaní samotnej žiadosti o zníženie ceny elektriny alebo pri prvom vyjadrení, ak ÚRSO začne takto konanie z vlastného podnetu). Nerešpektovanie tejto prísnej koncentračnej zásady má za následok, že na neskôr uvedené dôvody ÚRSO nebude prihliadať, aj keby boli opodstatnené.

Zníženie podpory a zmena potvrdenia o pôvode elektriny

Základným predpokladom predĺženia podpory je zníženie jej výšky. Znižuje sa výška doplatku a automaticky aj cena vykupovanej elektriny. Toto zníženie je zverené do rúk ÚRSO, ktoré zmení existujúce cenové rozhodnutie buď na návrh výrobcu, alebo aj z vlastného podnetu, ak ide o povinné predĺženie podpory a návrh nebol podaný.

Znížením výšky podpory sa teda zmení príslušné cenové rozhodnutie ÚRSO, a to s účinnosťou najskôr od 1. 1. 2022, respektíve od 1. januára kalendárneho roka nasledujúceho po roku, v ktorom výrobca spadol do systému povinného predĺženia podpory.

Spolu so zmenou cenového rozhodnutia ÚRSO pristúpi aj k zmene potvrdenia o pôvode elektriny, ktoré vydá alebo zmení. ÚRSO následne zasiela cenové rozhodnutie a potvrdenie o pôvode elektriny výrobcovi elektriny, zúčtovateľovi podpory (OKTE, a.s.) a výkupcovi elektriny (aktuálne Slovenský plynárenský priemysel, a.s.).

Ako sa zníženie podpory vypočíta

Pri znížení podpory sa v zmysle Noveľy bude prihliadať na:

- množstvo elektriny, na ktoré sa vzťahuje podpora doplatkom,
- počet prevádzkových hodín zariadenia na výrobu elektriny za rok a technológiu výroby elektriny,
- očakávaný rozsah podpory výkupom a doplatkom na zostávajúcu dobu podpory a diskontný faktor zohľadňujúci časovú hodnotu podpory pri zostávajúcej dobe a predĺženej dobe podpory,
- ekonomicky oprávnené náklady na nevyhnutnú opravu alebo úpravu technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny najviac vo výške 15 % investičných nákladov na obstaranie novej porovnateľnej technologickej časti zariadenia na účel predĺženia jeho prevádzkyschopnosti počas zostávajúcej doby a predĺženej doby podpory, ak takáto oprava alebo úprava nezvýši celkový inštalovaný výkon zariadenia výrobcu elektriny,

- čas podania návrhu na zníženie ceny elektriny,
- požiadavku zachovania hospodárskej životaschopnosti zariadenia výrobcu elektriny.

Podrobnosti o určení a výpočte zníženej podpory sú ponechané na ÚRSO. ÚRSO v návrhu cenovej vyhlášky² uvádza, resp. upresňuje, že pri výpočte zníženej ceny podpory, okrem faktorov uvedených v Novele, zohľadní:

- inštalovaný výkon technológie výroby elektriny podľa druhu zariadenia výrobcu elektriny,
- množstvo elektriny, na ktoré sa vzťahuje podpora doplatkom, sa vypočíta ako **aritmetický priemer za posledných päť ucelených rokov** prevádzky zariadenia pred rokom vstupu do predĺženej podpory,
- výpočet diskontného faktora zohľadňujúceho časovú hodnotu podpory pri zostávajúcej dobe a predĺženej dobe podpory doplatkom.

Cena elektriny pre určenie podpory doplatkom EUR/MWH pri predĺžení podpory sa určí ako podiel plánovaného objemu podpory na predĺžené obdobie a množstva vyrobenej elektriny s právom na doplatok, ktorý sa vypočíta ako aritmetický priemer za posledných päť ucelených rokov prevádzky pred vstupom do predĺženého obdobia.

Pri výpočte doplatku ÚRSO zohľadní čistú súčasnú hodnotu podpory v súčasnom režime podpory, koeficient zohľadňujúci rok vstupu zariadenia výrobcu elektriny do predĺženia podpory a čistú súčasnú hodnotu ekonomicky oprávnených nákladov na nevyhnutnú opravu alebo úpravu technologickej časti zariadenia výrobcu elektriny, najviac však 15 % investičných nákladov.

Rovnako sa zohľadňuje sadzba dane z príjmov pre právnické osoby, podiel vlastného a cudzieho kapitálu na celkovej kapitalizácii regulovaného subjektu, náklady na cudzí kapitál, ako aj náklady na vlastný kapitál. Pri výpočte nákladov na vlastný kapitál sa zohľadňujú bezriziková výnosová miera, systematické riziko a citlivosť odvetvia výroby elektriny na zmenu trhu a riziková prírážka za tržové riziko.

Vzorový návrh výrobcu na zníženie ceny musí obsahovať údaje uvedené v prílohách tejto vyhlášky. Úspora získaná zo zníženia podpory by sa mala použiť na úhradu tzv. historických deficitov a poskytnutia systémových zliav pre vybraných odberateľov elektriny.

Predĺženie podpory a vyňatie pôdy

Novela sa nedotkla len zmeny Zákona o OZE, ale aj zákona č. 220/2004 Z. z. o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy. Po novom možno dočasne odňatie pôdy pre fotovoltický a slnečný tepelný systém predĺžiť novým rozhodnutím **len na dobu trvania predĺženej podpory OZE**.

Keďže najdôležitejší ukazovateľ predĺženia podpory, teda suma jej zníženia, nie je ešte nateraz známa, bude zaujímavé sledovať, ako sa k predĺženiu podpory postavia výrobcovia elektriny, ktorí nespádajú do systému povinného predĺženia podpory.

Rovnako otvorenou ostáva aj otázka platenia G-komponentu, ktorá by pri zníženej výške podpory mohla výrazne ovplyvniť ekonomickú účelnosť ďalšieho predĺženia podpory.

Mgr. Ján Macej, PhD.
Eversheds Sutherland,
advokátska kancelária, s.r.o.

¹ Ku dňu vypracovania článku nebola Novela ešte podpísaná zo strany prezidentky.
² Blížšie informácie k návrhu vyhlášky: <https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2021-366>.